

Malý čtenář

Vydává spolek *Čimis*

TÉMA ČÍSLA:
STROMY

Spolek ČIMIS
chrání Čimický
háj str. 15

11

číslo
Ročník 3

Se skřítkem
Čimískem
v Čimickém
háji



Soutěž
o stolní hru



VELKÁ HRA

soutěž o Hurvínkův žeton a lístky
do Divadla Spejbla a Hurvínka

Kniže Václav a jeho bratr

str. 18

Památné stromy

str. 19

Přirůstky v Zoo

str. 24



Navazujeme a pokračujeme



Malý čtenář byl historicky významný a oblíbený český časopis pro děti a mládež

Jeho vydávání bylo zastaveno v roce 1941 protektorátními úřady. Jednalo se o nejdéle vycházející dětský časopis v českých zemích, neboť začal vycházet již v roce 1882.

Do časopisu přispívaly významné osobnosti, jako například Josef Václav Sládek, Jaroslav Vrchlický, František Ženíšek či Zdeněk Burian. Poslední ročník časopisu vedl jako odpovědný redaktor básník a spisovatel František Hrubín.

Časopis dnes navazuje na tradici původního Malého čtenáře a vychází od září do června, tedy v souladu se školním rokem - stejně jako tomu bylo v jeho počátcích.

PODPOŘTE NÁS

SBÍRKA na DONIO

- Malý čtenář

znovu ožívá

INZERCE OD 1.900,- Kč



Čimis



Časopis
s jedinečnou
historií

Malý čtenář

Vydává: Čimis z.s.

Feřtekova 557/18, Praha 8 Bohnice 181 00
IČO: 02214776

PhDr. Martin Rezek - šéfredaktor

email: malyctenar1@email.cz

Název periodického tisku: MALÝ ČTENÁŘ

Evidenční číslo: MK ČR E 23747

ISSN 3029-7729 tištěná verze časopisu

ISSN 3029-7737 elektronická verze časopisu

Četnost: 5/rok, číslo: 11, náklad: 4000 ks

Datum vydání: 1. 9. 2026

Uzávěrka dalšího čísla: 10. 10. 2026

Časopis + vzdělávací příloha

Grafická úprava: Roman Kliský, Martin Rezek

© Čimis z.s., nebo uvedení dodavatelé obsahu.

Fotografie: Pixabay, Wikimedia Commons

Titulní strana: Roman Kliský, logo časopisu

Martin Rezek, foto: Wikimedia Commons,

Zoo Praha Petr Hamerník

Publikování ve spolkovém magazínu je bezplatné
v rámci dobrovolnictví.

Nevyžádané materiály nevracíme.

Za věcnou správnost textu i obrazové přílohy
odpovídají u článků autoři a u "inzerátů" inzerenti.

Děkujeme všem, kteří se podílí na vydání
časopisu svými příspěvky.

Projekt: Kultura na dotek



» OBSAH

■ Téma

- 4/ Stromy – plíce planety
- 6/ Komiks – Život jednoho stromu
- 19/ Památné stromy
- 25/ Bludný kořen
- 26/ Radost z bonsají

■ Příroda

- 8/ Tajný život stromů
- 9/ Komiks – Svět skřítků Čimiska
- 10/ Dřevo stromů
- 16/ Stromy, které uzdravují
- 20/ Boubínský prales
- 24/ Návštěva v Zoo

■ Čeština

- 12/ Čtenářský deník
– Čimisek a kouzelná brána

■ Poezie

■ Dějepis

- 18/ Kníže Václav
a jeho bratr Boleslav

Téma příštího čísla: BARVY

■ Kultura

- 22/ Není bábovka jako bábovka
- 30/ Angličtina pro čtenáře
- 23/ VELKÁ HRA – Hurvínkův
žeton a lístky

■ Matematika

- 31/ Zábavné příklady a sudoku

■ Šikovné ruce

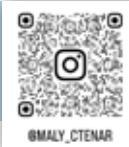
- 28/ Tvořivá dílnička
– podzemní les
- 28/ Z tvorby našich čtenářů
- 32/ Pokus – jak starý je strom?

■ Zábava

- 25/ Komiks – Trojský Eda
- 27/ Komiks – Profesor
Absolon a Hlaváček
- 33/ Vtipy, Svět podle Myšáka
- 35/ Komiks – Astro

Malý čtenář má Instagram

Časopis Malý čtenář má svůj účet na Instagramu,
kde pravidelně zveřejňuje soutěže, zajímavosti a články.



@MALY_CTENAR

Výherci z čísla 10:

Stolní hra - KRÁLOVSTVÍ KVĚTŮ - Jonáš Kobr, Tobias Vitvar

Audiokniha Pohádky z Čimického háje - Zdeněk Ohlidal,

Kateřina Kulvejtová

Knihy Tajemství pokladu svatého Václava

- Ivana Štovičková, Roman Ernest

Mince greše - Kateřina Dušková

Zážitková těžba vltavínů - Veronika Literová

Výtvarné potřeby (výtvarná soutěž) - Petr Domček



Podporují

OKsystem



**Městská část
Praha 8**

INZERCE v tomto čísle: Tlama games, Elektrowin, Zdendovy dobroty, Česká mincovna, a.s., Druchema, Muzeum smyslů
- Museum of Senses, Chata Sloup

Zatmění Slunce v srpnu 2026

Ve středu 12. srpna 2026 se na obloze odehrála zvláštní podívaná – zatmění Slunce! Měsíc se na chvilku postavil mezi Zemí a Slunce a zakryl jeho jasný kotouč. Obloha potemněla třeba v Grónsku, na Islandu a v severním Španělsku, kde bylo možné vidět úplné zatmění. U nás bylo zatmění vidět také, ale pouze částečné.

Další velké zatmění Slunce bude už příští rok – nastane 2. srpna 2027. Astronomové říkají, že bude opravdu výjimečné. Na některých místech, třeba v Egyptě, potrvá úplná tma přes 6 minut, což bude nejdelší zatmění na pevnině v celém 21. století.



Co letos odhalil Dunaj?

Dunaj měl letos tak málo vody, že na mnoha místech klesl na historické minimum.

U bulharského města Rjachovo se z vody vynořily obrovské mamutí kly, část čelisti a další kosti.



Půl milionu stromů za 4 roky!

Tolik stromů vysadilo Sázíme Česko za svou existenci a vy u toho můžete být s nimi. Vysadte strom za sebe nebo jménem druhého a darujte mu k tomu certifikát o vysazení s osobním věnováním. Až strom vyroste, můžete se na něj společně zajet podívat. A pokud přírodu opravdu milujete, tak s námi můžete vyrazit do lesa si zašpinit ruce. Ať už jen vy, vaše rodina nebo si udělat firemní teambuilding.

info@sazimecesko.cz www.sazimecesko.cz



 Sázíme Česko

Foto zdroj: Sázíme Česko

Výtvarná soutěž inspirovaná Čimískem má své vítěze!

Do výtvarné soutěže "Namaluj Čimíska 2026" inspirované knihou Pohádky Čimického háje – Čimísek a kouzelná brána, kterou pořádal časopis Malý čtenář společně se spolkem Čimis, a která probíhala již od března 2026, se zapojilo 55 výtvarných prací od dětí ze šesti základních škol Prahy 8. Všechna výtvarná díla byla moc krásná. Do druhého kola bylo vybráno 6 obrázků. O vítězích rozhodla veřejnost hlasováním v OC Krakov, kterého se zúčastnilo 453 návštěvníků.

Výsledky soutěže:

1. místo – **ZŠ Praha - Dolní Chabry** (obrázek č. 4 - Žabka)
2. místo – **ZŠ a MŠ Dolákova** (obrázek č. 3 - Ještěrka)
3. místo – **ZŠ a MŠ Na Slovance** (obrázek č. 2 - Motýl)



Slavnostní předání cen proběhlo 22. června 2026 na **Čimické zahradě**.

Děkujeme všem dětem, pedagogům i hlasujícím za účast a gratulujeme vítězům!



Díky finanční podpoře OKsystem je Naučná stezka v Čimickém háji opět funkční

Spolek Čimis se stará o Čimický háj.

Máme dobrou zprávu! Spolek **Čimis opravil naučnou stezku v Čimickém háji**, jejíž

cedule poničili vandalové.

Všechny poškozené cedule jsme nahradili nově vytištěnými, takže se můžete znovu vydat za poznáním Čimického háje.

A pozor – na jednotlivých zastaveních na vás čeká také **Čimískova hra!** Spustili jsme i **webovou stránku**, která vás

provede touto krížovou hrou. Tak vzhůru do háje a pusťte se do dobrodružství!



Čimis



STROMY – PLÍCE PLANETY

– Pavel Karel –

Strom je růstová forma vyšších rostlin tvořená spodní částí (nevětvený, zdřevnatělý kmen) a částí horní, kde dochází k větvení (koruna). Různý způsob tohoto větvení určuje každému druhu jeho charakteristický tvar, který je však často ovlivněn jak prostředím, tak i povětrnostními vlivy, podle toho, kde strom roste.

■ STAVBA

Základními stavebními prvky kmene stromu jsou:

- 1) Kůra** – která bývá silná od několika milimetrů až po masivní rozbrázděnou, vrstvenou kůru, která se postupně odlupuje.
- 2) Lýko** – nachází se hned pod kůrou a je v podstatě jedinou živou částí kmene. Prochází jí jím takzvané sítkovnice, které rozvádějí organické látky do celého stromu.
- 3) Dřevo** – vyplňující největší, vnitřní část kmene. Jde o mrtvou hmotu složenou z celulózy a ligninu.

Mezi lýkem a dřevní částí se nachází kambium, které umožňuje růst kmene. Strom je schopný běžného, prodlužovaného růstu do výšky, ale postupně může narůstat i do šířky. Toto tloustnutí kmene je způsobeno tím, že kambium produkuje směrem ven lýko a směrem do centra kmene dřevo.

Podle dosažené výšky se někdy stromy dělí na podkategorie:

- Stromek** – do 7 metrů
- Nizký strom** – 8 až 15 metrů
- Střední strom** – 16 až 25 metrů
- Vysoký strom** – 26 až 50 metrů
- Velmi vysoký strom** – nad 50 metrů

■ Kořeny

V zemi mají stromy i všechny ostatní rostliny členitý kořenový systém, který je též důležitou složkou rostlinného těla. Slouží jak k upevnění nadzemní části stromu, tak k zajištění jeho zásobování, protože čerpá z půdy vodu a živiny, ze kterých se pomocí sluneční energie a chlorofylu vytváří v procesu fotosyntézy organická hmota. Lesní stromy mají **pevnost kořenů v tahu až 160 MPa**, což je asi jen 5x méně než stejně silné ocelové lano. Přesto se při velkých vichřicích vyvracejí i vysoké stromy z kořenů, což svědčí nejen o mimořádné síle přírodních živlů, ale i o mělkém kořenovém systému některých stromů. Velmi mělký kořenový systém má např.



Ilustrace: Pavel Karel

smrk, který je také nejčastější obětí těchto lesních kalamit. Kořeny některých stromů, rostoucích zvláště na skalnatých místech, **pronikají až do hloubky přes 30 metrů**, aby dosáhly k vlhké půdě. Vzrostlý smrk odpaří během teplého, slunného dne až **300 litrů vody**, takže její množství, které musí kořeny získat zpět, je opravdu značné. Mimoto si z půdy odebírají potřebné dusičnany, soli draslíku, fosfor, ionty železa, sodíku, vápníku či hořčíku. Sice ve velmi malém množství, ale i tak pro život stromu nezbytné.

■ Potrava - fotosyntéza

Veškerým zeleným rostlinám, tedy i stromům, umožňuje růst a život fotosyntéza (z řeckého **fós, fótos**, což je světlo a **synthesis** – shrnutí, skládání). Je to jedna z nejdůležitějších činností spojených přímo s existencí života na Zemi. Vzniká při ní totiž kyslík, surovina pro život zcela nezbytná. Jde o proces, který převádí rostlinami absorbovanou část energie dopadajícího slunečního záření spolu s oxidem uhličitým a vodou do energie chemických vazeb a dochází ke vzniku sacharidů, škrobu apod., které umožňují spolu se živinami



získanými z půdy růst rostliny. Jednoduché látky, voda a oxid uhličitý, se při fotosyntéze mění na složitější – **glukózu za uvolňování kyslíku**. Přičemž kyslík vzniká z vody a oxid uhličitý se přeměňuje na glukózu.

Fotosyntéza probíhá ve dvou fázích. Primární (světelná) – dochází k pohlcování a přeměně sluneční energie a Sekundární (temnostní) – **Oxid uhličitý CO_2** je přeměňován pomocí této energie na sacharidy.

■ Význam, využití, ochrana

Stromy a lesy jsou dnes, v době rychle narůstajícího znečištění životního prostředí, stále důležitější. Nejenom, že **vytvářejí kyslík** a osvěžují vzduch, zachycují prach a různé škodliviny, ale **hubí i choroboplodné organismy** a v neposlední řadě nám **poskytují stín a tlumí hluk**. Jsou důležitým prostorem pro celou řadu živočichů a jejich nedostatek by přímo ohrožoval život na této planetě.

Díky své dlouhověkosti a mohutnosti měly odedávna pro lidské pokolení i velký duchovní přínos. Stromy byly řadou primitivních náboženství využívány jako modly, stavěly se u nich oltáře a mnohdy obětiště. Byly velmi často vysazovány na důležitých rozcestích, kvůli orientaci, na hrázích rybníků pro jejich zpevnění, nebo v rovinaté, nechráněné krajině jako větrolamy.

Podle posledních studií je na planetě Zemi asi **3,05 biliónu stromů**, což je asi 200 stromů na každý hektar půdy. Toto množství je ale neustále snižováno díky rozvoji zemědělství, ale hlavně při enormní spotřebě dřeva ve stavebnictví, průmyslu i na palivo. Největší současnou hrozbou je nekontrolovaná a zcela devastující těžba dřeva deštných pralesů. Odhaduje se, že až **70 % všech světových pralesů je již nenávratně poničeno**.

Amazonský tropický deštný prales má rozlohu přibližně **5 500 000 km^2** . Svoji polohou zasahuje do devíti států Jižní Ameriky. Žije v něm **100 000 druhů různých savců, plazů a ptáků** a asi **270 000 druhů hmyzu**. Neustále zde pokračující kácení a těžba dřeva zlikviduje ročně přes **20 200 km^2** tohoto lesa. Jestliže nedojde k nějaké důsledné změně, mohly by tropické deštné pralesy v několika dalších desetiletích zcela zaniknout. Jejich úbytek nevede jen k vymírání živočichů, kteří, jak jsme si již řekli, ztratí svůj životní prostor, ale také ke zcela razantní změně klimatu a prudkému zvýšení oxidu uhličitého v atmosféře.



Katastrofické filmy o vymírání života na planetě, na které dnes pro pobavení chodíme do kina, by se mohly velmi brzy stát nepříjemnou skutečností.

Je nejvyšší čas si začít stromů vážit a přestat si pod sebou podřezávat větev, kterou nám ještě dnes nabízíme.

V Portugalsku na vzácné a chráněné stromy přidělávají cedulku s tímto nápisem:

„Poutníku, který jdeš touto cestou a chceš na mne vložit ruku, vyslechni mne, než mi ublížíš. Jsem teplo tvého krbu za studených zimních nocí. Jsem ochranný stín, když páli slunce. Mé ovoce tiší žízeň tvé pouti. Jsem trám, který podepírá tvůj dům, jsem prkno tvého stolu, postel, na které ležíš, latka, ze které stavíš svůj člun. Jsem násada tvé motyky, dveře tvé chýše. Jsem dřevo tvé kolébky i rakve. Jsem chléb tvého dobra a květ krásy. Poutníku, půjdeš-li kolem, vyslyš mou prosbu: Neublížuj mi!“

REKORDY ze života stromů:

Nejvyšší žijící strom na světě – Sekvoj vždyzelená „Hyperion“ z Redwood National and State Parks v Kalifornii – výška skoro 116 metrů.

Nejvyšší český strom – Douglaska tisolistá z Vlastiboře na Jablonecku – výška 64 metrů.

Strom s největším obvodem kmene – Tisovec Montezumův zvaný „El Árbol del Tule“ v Jižním Mexiku – obvod kmene 42 metrů, průměr kmene 14 metrů.

Nejstarší strom světa – Smrk ztepilý nazývaný „Starý Tjikko“ ze švédského národního parku Fulufjället – stáří cca 9550 let.

Nejstarší český strom – pravděpodobně „Karlova lípa“ v Klokočově – odhadované stáří 1000 let.

ROZDÍL MEZI KEŘEM A STROMEM

KEŘ



Má více dřevnatých stonků (výhonů) vyrůstajících přímo ze země.

Nemá jeden hlavní kmen.

STROM



KORUNA (větve a listy)

KMEN (hlavní část stromu)

KOŘENY (v podzemí upevňují strom a přijímají vodu a živiny)

Větve (koruna) začínají až ve výšce nad zemí.

Stručně: Keř – má více stonků vyrůstajících ze země, nemá jeden hlavní kmen.
Strom – má jeden hlavní kmen, který se větví až nad zemí.

ŽIVOT JEDNOHO STROMU

Text a kresby: Pavel Karel



ANEB - TISÍCILETÁ LÍPA VYPRAVUJE



A vidělo se. Dnes už se nedozvíme jméno nadšeného zahradníka, který asi někdy za vlády knížete Oldřicha (1019) zasadil malou lípku a doufal, že tentokrát se to podaří. Povedlo se. A já shlížím na běh dějin už dobrých 1000 let.



Ano, i král Karel IV. trpěl horkem, a proto se na své cestě do Modletína (1370) zastavil a spočinul vděčně ve stínu statného stromu. Na jeho počest jsem nazývána Královská nebo také Karlova. Jen s tím oteplováním se král kapku netrefil.



Husité pod vedením Prokopa Holého nezpívali 14. 8. 1431 v bitvě u Domažlic falešně, ale hrůza z jejich neporazitelnosti byla u křižáků tak velká, že když slyšeli rachot jejich vozů a k tomu bojový chorál, dali se na zběsilý útek.



Navzdory jistým obavám středověkého písaře je obec Klokočov, ležící v okrese Havlíčkův Brod v kraji Vysočina, se svými 109 obyvateli dnes známá právě proto, že zde už dlouhé věky roste já - Tisíciletá lípa...

Jméno: Klokočovská lípa (Tisíciletá, Královská, Karlova, Císařská).

Bydliště: Klokočov, Česká republika, Evropa, planeta Země.

Věk: cca 1000 let Výška: 20 metrů Výška kmene: 2,8 metru Obvod kmene: 890 cm

Chráněna: od roku 1976, od 1. ledna 1989 - Chráněný přírodní výtvar - strom.

„Tisíc skoro let přeletělo přes moji hlavu a jsou nejstarší v království, mohu vypravovat o slávě Žižkově a Jiříkově i o ponižení lidu svého po bitvě bělohorské. Stáří moje nechť zírá vstříc jen šťastným dnům příštích věků.“



Ano, tehdy měli kluci ještě kliku. Opravdu to zprvu nebylo povinné, ale o 95 let později by se už tak neradovali. Všeobecný školský zákon ze 14. 5. 1869 nařídil školní docházku už povinnou. A bylo po hraní...



Po tom, co 1. 11. 1781 zrušil Josef II. nevolnictví, byla konečně 7. 9. 1848 zrušena i robota. A každý se mohl konečně věnovat svému poličku a ne tomu panskému s drábem v zádech. A to už je opravdu pořádná změna, ne ?!



Za svůj tisíciletý život jsem zažila i mnoho hrozných okamžiků - války. Stromy nemají rozum. Ten byl dán jen člověku. On ho ale bohužel velmi často, ke škodě své i svého okolí, na dlouhá období zcela ztrácí....



Nevím, jestli to bylo zrovna takhle, když dostal Alois Jirásek inspiraci na svoji novou hru. Ale lípa u toho asi byla. Roku 1905 se už v Národním hrála „Lucerna“ a dodneška je jednou z našich nejhranějších divadelních her. Prostě TRHÁK !!!

TAJNÝ ŽIVOT STROMŮ OD KOŘENŮ AŽ DO OBLAK

- Tereza Kejzlarová -

Když jdete na procházku do lesa nebo do parku, možná se vám zdá, že stromy jen tak potichu stojí a nic nedělají. Ale nenechte se splést! Každý strom je ve skutečnosti jako obrovský, zelený panelák, kde to žije od rána do noci. Představte si dům, který nemá výtah, ale zato má spoustu pater. V tomhle domě se neplatí nájem a sousedé se sice občas pošťuchují, ale nakonec si všichni pomáhají. Pojd'me společně otevřít dveře tohoto zeleného domu a podívat se, kdo v něm bydlí. Od sklepních kořenů až po tu nejvyšší větevku plnou listů na nás čeká velké dobrodružství.

■ Podzemní sklep: Tajemství pod kořeny

Úplně dole pod zemí se skrývá stromový sklep, kde je sice tma, ale rozhodně tam není nuda. V hlíně mezi kořeny si vrtají chodbičky **krtci, žížaly** a stovky **malých broučků**, kteří pomáhají půdu kypřit. Kořeny jsou navíc propojené se zvláštními houbovými vlákny, kterým se říká „lesní internet“ – stromy si přes ně umí povídat a posílat si živiny s ostatními stromy v lese.

■ Kmen a kůra: Rušná dálnice a tajné schovávačky

Kmen stromu funguje jako obří výtah, který vozí vodu a minerály od kořenů nahoru do listů a roznáší po stromě takzvanou mízu (sladkou stromovou šťávu). Na drsné kůře, která strom chrání jako brnění, pobíhají **pavouci** a **mravenci** jako auta po dálnici. Pod kůrou stromů pak můžeme najít třeba **škvrory**, užitečné **svinky** nebo **kůrovce**. A když do dřeva vyklove datel díрку, vznikne parádní dutina, kam se může hned nastěhovat sýkorka, netopýr nebo veverka.

■ Koruna a listoví: Zelené sídliště v oblacích

V nejvyšších patrech stromu, kde fouká vítr a svítí sluníčko, se nachází ptačí sídliště plné hnízd a pískajících ptáčat. Na šťavnatých listech si pochutnávají **housenky** a **mšice**, které jsou zase skvělou svačinkou pro **berušky** a **ptáky**. Mezi větvemi jako rození akrobati skáčou **veverky** a **plši**, kteří tu sbírají oříšky a staví si bezpečné pelíšky vysoko nad zemí.

Když strom zestárne, uschne a spadne na zem, jeho příběh ani zdaleka nekončí. Do jeho měkkého tlejícího dřeva se nastěhují noví nájemníci – vzácní **velcí brouci** jako **roháči**, **lesní houby** a **mechové polštářky**. Starý ležící strom tak dává domov a živiny pro spoustu dalších tvorů a pomáhá vyrůst novým malým stromkům.

■ Jak se stát strážcem lesních paneláků?

Teď už víme, že stromy nejsou jen obyčejné dřevo, ale obří zelené domovy plné života. Když v lese pokácíme jeden starý strom, je to stejné, jako kdybychom zbourali celý panelák – spousta zvířátek, brouků i ptáků najednou ztratí svůj domov. Stromy nás lidi potřebují, abychom je chránili. Nemusíte hned sázet celý les, abyste pomohli. Stačí, když budete v **lese potichu**, abyste nerušili zvířecí sousedy, nebudete loupat kůru ze živých stromů a necháte na zemi ležet staré spadlé větve, ve kterých si hmyz staví své domečky. Každý z nás se může stát

strážcem lesa – stačí se při příští procházce dobře dívat kolem sebe a chovat se ke stromům jako k dobrým kamarádům.

■ Stromy mají vlastní „policii“ proti škůdcům

Když na strom zaútočí hladové housenky a začnou mu ožírat listy, strom nečeká se složenými větvemi. Začne do vzduchu vypouštět speciální vůni – je to vlastně takové chemické volání o pomoc. Tuhle vůni ucítí ptáci nebo vosičky, které mají housenky k jídlu, přiletí na strom a s housenkami udělají krátký proces. Strom si tak sám zavolá ochranu!

Obyvatelé různých částí stromu



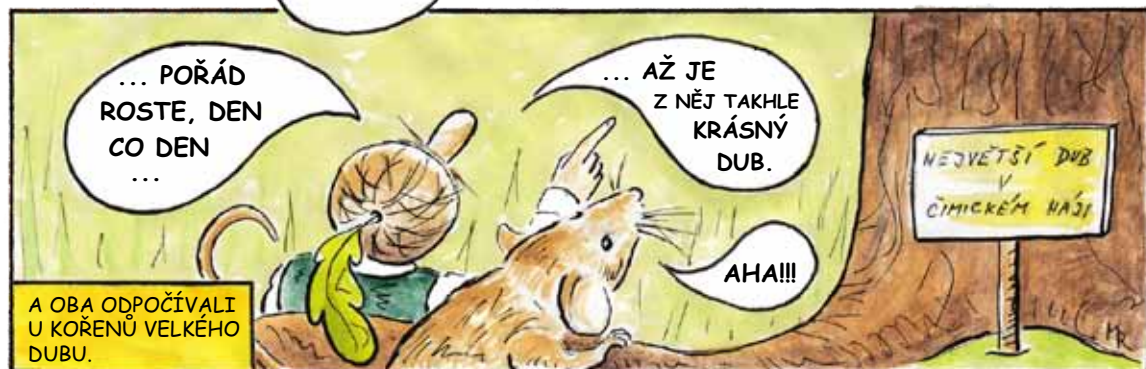
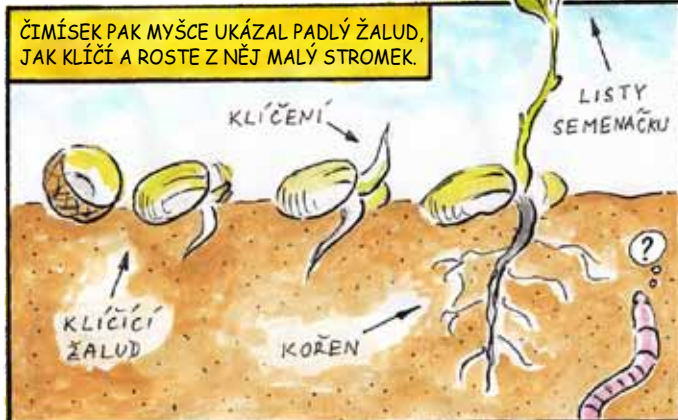


SVĚT SKŘÍTKA ČIMÍSKA

NAPSAL A NAKRESLIL MARTIN REZEK

PŘÍBĚH:
STROM

9



DŘEVO STROMŮ

- Eva Pecková -

V jednom z předchozích čísel časopisu na téma Rekordmani jsme si povídali o sekvoji vždyzelené (*Sequoia sempervirens*), nejvyšším stromu na světě. Nejvyšší známý jedinec měří asi 116 metrů, tedy přibližně jako čtyřicetipatrový dům. Jak je možné, že strom doroste do takové výšky, a přitom se pod vlastní vahou nezlomí? Odpověď se skrývá v jeho dřevě, které tvoří pevnou oporu kmene a větví.

Dřevo vzniká v tenké vrstvě živých buněk, která se nazývá kambium. Nachází se mezi kůrou a dřevem a funguje jako továrna na nové buňky. Kambium se neustále dělí. Buňky vznikající směrem dovnitř se mění na **dřevo (xylém)**, zatímco buňky vznikající směrem ven tvoří **lýko (floém)**, které je součástí kůry.

Dřevo není jen mrtvá hmota. Přestože mnoho jeho buněk po dozrání odumírá, zůstávají důležitou součástí stromu. Některé z nich vytvářejí pevnou oporu kmene a větví, jiné tvoří vodivá pletiva, kterými proudí voda s rozpuštěnými minerálními látkami od kořenů až do listů.

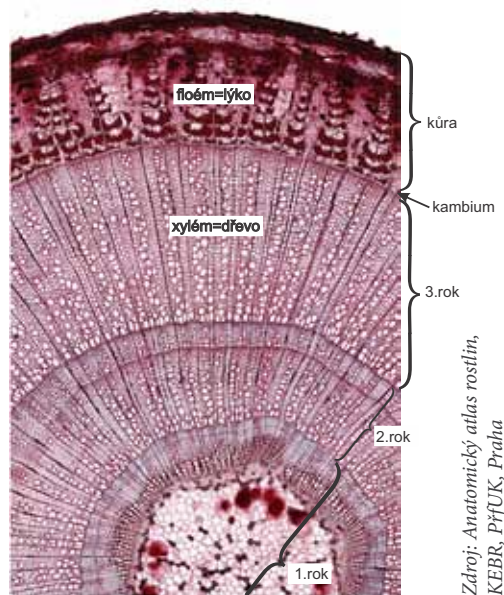
Vnější část kmene tvoří kůra, která chrání strom před mechanickým poškozením, vysycháním, hmyzem i chorobami. Pod kůrou se nachází lýko, kterým naopak proudí cukry vyrobené v listech během fotosyntézy do ostatních částí stromu.

Možná vás napadne otázka: Jak se voda dostane až do koruny vysokého stromu? Strom nemá žádné čerpadlo. Využívá fyzikální vlastnosti vody. Když se voda odpařuje z listů, vzniká tah, který vytahuje další vodu vzhůru úzkými vodivými pletivy. Díky tomu dokáže právě i sekvoj dopravit vodu do výšky přes 100 metrů.

■ Co nám prozradí letokruhy?

Když se podíváme na příčný řez kmenem stromu, uvidíme soustavu soustředných prstenců nazývaných **letokruhy**. Ve většině případů odpovídá jeden letokruh jednomu roku růstu stromu, tedy jedné vegetační sezóně.

Na jaře mají stromy dostatek vody a rychle rostou. Vytvářejí proto větší buňky s tenčími stěnami, které na řezu vypadají světleji.



Zdroj: Anatomický atlas rostlin, KEPR, PříUK, Praha

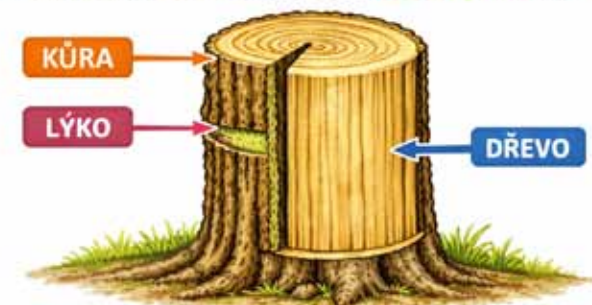
Později během léta a na podzim vznikají menší buňky se silnějšími stěnami, které tvoří tmavší část letokruhu. Jedna světlá a jedna tmavá vrstva dohromady představují jeden rok života stromu.

Letokruhy však neukazují jen stáří stromu. Jsou také záznamem podmínek, ve kterých strom rostl. **Široké letokruhy** obvykle svědčí o příznivém období s dostatkem vody a světla. **Úzké letokruhy** mohou ukazovat na sucho, chlad nebo jiné nepříznivé podmínky.

Vědci, kteří studují letokruhy, se zabývají oborem nazývaným dendrochronologie.



Schéma kmene stromu – kůra, lýko, dřevo



Základní stavební prvky kmene stromu:

- **Kůra** – chrání strom před poškozením, mrazem a škůdci.
- **Lýko** – vede živiny z listů do ostatních částí stromu.
- **Dřevo** – tvoří pevnou oporu stromu a vede vodu z kořenů vzhůru.

Porovnáním vzorů letokruhů mohou určovat stáří dřevěných staveb, rekonstruovat dávné změny klimatu nebo zjišťovat, kdy došlo k požárům či jiným přírodním událostem.

Zajímavé je, že letokruhy nemusí být vždy dokonale kruhové. Pokud strom roste na svahu nebo je z jedné strany více osluněný, mohou být letokruhy širší na jedné straně kmene než na druhé. Některé extrémní události, například lesní požár nebo napadení hmyzem, mohou v letokruzích zanechat stopy, které jsou patrné ještě po mnoha desetiletích.

Díky letokruhům se tak můžeme dozvědět nejen to, jak starý strom je, ale také jaký život prožil. Každý kmen tedy ukrývá jedinečný příběh zapsaný v tenkých vrstvách dřeva.



■ Proč jsou některé stromy duté?

Ne všechno dřevo je stejné. Různé druhy stromů vytvářejí dřevo s odlišnými vlastnostmi.

Například vrby nebo topoly rostou rychle. Jejich dřevo obsahuje více velkých buněk určených k vedení vody, a bývá proto lehké a poměrně měkké. U starých stromů (typicky u vrb) se může střed kmene postupně rozpadat působením hub a mikroorganismů, až vznikne dutina. Přesto taková vrba nemusí uhynout. Nejdůležitější vodivá pletiva se totiž nacházejí ve vnější části kmene. Vodu vede mladší dřevo a cukry proudí lýkem pod kůrou. I strom s dutým středem tak může ještě mnoho let růst a vytvářet nové listy.

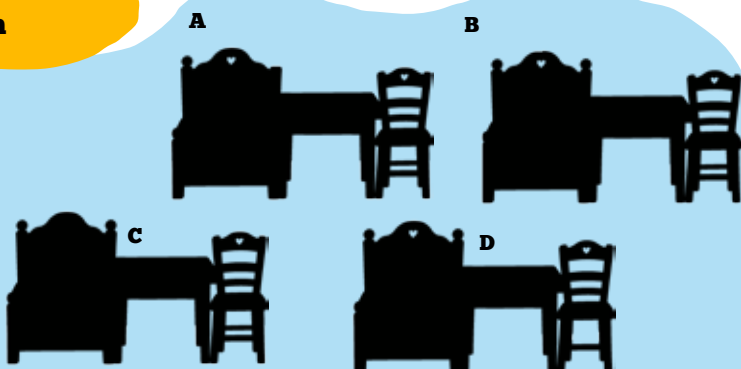
Naopak dub, habr nebo buk vytvářejí hustší dřevo s větším množstvím pevných buněčných stěn. Takové dřevo je tvrdší, těžší a odolnější vůči mechanickému namáhání. Stromy s tvrdým dřevem často rostou pomaleji, ale jejich kmeny jsou velmi pevné. Lidé těchto rozdílů využívají už po tisíce let. Z tvrdého dubového dřeva se vyrábějí

podlahy, trámy nebo sudy. Bukové dřevo se používá například na nábytek. Naopak lehké topolové nebo vrbové dřevo je vhodné tam, kde není potřeba velká pevnost a důležitá je nízká hmotnost.



Kvíz

Najdi správný stín dřevěného nábytku





POHÁDKY ČIMICKÉHO HÁJE

Čimísek a kouzelná brána

VELKÉ DOBRODRUŽSTVÍ
SKŘÍTKA ČIMÍSKA A JEHO
PŘÁTEL Z DUBOVÉHO HÁJE

Napsal, ilustroval: Martin Rezek

ukázka z knihy



Přišla silně očekávaná chvíle.

Všichni se sešli u ohnuté lípy, kde vše začalo. Byli tady lidé, přeměnění na zvířátka, i jejich lesní kamarádi. Na místě byl dokonce i kapr Karlík, kterého sem v kádi donesl Čimísek. Karlík šplouchal vodou kolem sebe a byl nervózní. Ostatně jako všichni. Ve vzduchu bylo cítit napětí.

„Na toho Maxe si musíme dát pozor. Vůbec bych se nedivila, kdyby byl zase někde kolem a vymýšlel další lumpárnu,“ řekla starostlivě veverka Zorka a opatrně se rozhlížela po okolí.

A měla pravdu. Kocour Max nebyl daleko. Byl schovaný na jedné z větví v koruně stromu tak, aby ho nikdo neviděl a vše opět se zájmem sledoval. Očima přitom koulel sem a tam, aby mu vůbec nic neuteklo. Sice ho bolel kožich potrháný od trnů, ale to mu nebránilo v tom, aby nevymýšlel zase nějakou nezbednost.

Slunce se připravovalo, že bude zapadat a v celém Čimickém háji bylo posvátné ticho. Jen tahle partička kamarádů nervózně přešlapovala u ohnuté lípy.

„Tak myslím, že máme vše připravené a můžeme začít,“ řekl najednou skřítek Čimísek. Z kapsy své vestičky vyndal medvědí list a opatrně z něj sundal korálek z turmalínu, který ho dosud chránil. Pak ve své ruce pevně sevřel amulet s vyrytým obrázkem medvěda, který měl na svých hodinkách, a podíval se na sovičku Mudru. Ta se na něj usmála a kývla hlavou.

Skřítek se také usmál a začal pomalu odříkávat kouzelnou formuli.

Kocour Max zbystřil. „Jak se objeví ten medvídek, tak Čimískovi vyškubnu amulet z ruky a medvěd bude můj,“ pomyslel si v duchu a potichu se na větví pochechtával. Věděl, že kdo bude mít amulet, toho medvěd poslechne. „Abraka dabraka list ...,“ rozléhalo se hájem a všechna zvířátka napjatě čekala, co se stane.

Během odříkávání kouzelné formule pustil skřítek náhle list z ruky a ten dopadl na několik habrových listů na zemi. Jak se jich dotkl, začal k nim vítr pomalu přifoukávat další a další listy. Hromada byla stále větší a větší. Během několika vteřin byla před Čimískem nafoukaná velká hromada listů.

Po celou dobu skřítek odříkával kouzelnou formuli.

Jakmile pronesl poslední slovo, hromada listů se prohnula směrem dovnitř a hned zase směrem ven. Uvnitř hromady to zafunělo, jako když se někdo probouzí ze spánku, a všichni brouci, co byli v listí schovaní, naráz utekli.

„Kdo jsi a co si přeješ?“ ozvalo se z hromady listů hlubokým hlasem a všechna zvířátka strachy couvla.

„Jsem Čimísek a prosím tě o pomoc,“ řekl skřítek hlasitě a amulet, co měl v ruce, pevněji sevřel.

„Vidím, že vlastníš amulet bohyně Diany, tak ti musím pomáhat, i kdybych nechtěl,“

KDO JSI
A CO SI
PŘEJEŠ?





řekl hluboký hlas rozmrzelé a bylo na něm slyšet, že se mu to moc nelíbí.

„Nechci, abys něco musel. Chci, abys byl náš kamarád,“ řekl skřítek trochu prosebně a bez velkého zdržování začal vysvětlovat, co se stalo a jakou potřebuje pomoc.

Po celou dobu se hromada listů ani nehнула, jen poslouchala.

Nehnutě stála i všechna zvířátka a kupodivu se neodvážil pohnout ani kocour Max.

Když Čimísek domluvil, řekla hromada listů: „Vidím, že jsi dobrý. Velmi rád ti budu pomáhat. A skutečně i vím, jak ti pomoci.“

Vtom se začala hromada listů pomalu zvedat a mluvit hlasitěji a hlasitěji: „Jsem *Ursus foliosus* ... medvěd listnatý ... mé jméno je Bary ... a jsem tvůj ...“ nedořekl.

„Ne ... ty jsi můj!“ vykřikl najednou kocour Max a skočil z větve po amuletu, co měl Čimísek v ruce.

Jak ho medvěd zahlédl, celá hromada listů se větrem rychle přemístila před Čimískem tak, aby byl skřítek za ní schovaný. Z hromady vykoukla velká medvědí hlava a vši silou zařvala:

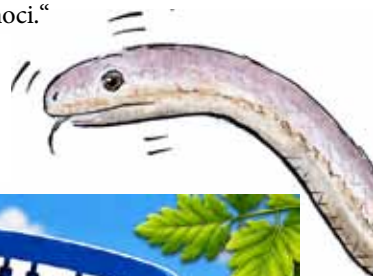
„UÁÁÁÁ.“

Max v letu úplně zcepeněl. Všechny chlupy se mu strachem zježily a jak doskočil na zem, ihned prchal pryč. Tak rychle, že se zastavil až na druhé straně Čimického háje.

Všichni stáli zaskočení a ani se nehýbali. Medvěd si všechna zvířátka pomalu prohlédl a zašeptal: „Nebojte se, vím, jak vám pomoci.“



TO JE
NAPÍNAVÉ!



SLEVOVÝ VOUCHER

**POHÁDKY
ČIMICKÉHO HÁJE**
MARTIN REZEK

**ČIMÍSEK
A KÓUZELNÁ BRÁNA**
Čimis

15% SLEVA

NA KNIHU
POHÁDEK

OBJEDNEJTE SI KNIHU
POHÁDEK PŘES QR KÓD
A POUŽIJTE SLEVOVÝ KÓD.

≥ SLEVOVÝ KÓD: ≤
CIMISEK15

www.cimis.cz

ROZEZNEJ STROMY

KVÍZ

LIST NALEZENÝ V HERBÁŘI, KTERÝ BYL CHLUPEM MEDVĚDA LISTNATÉHO, PŘIPOMÍNÁ LIST ZE STROMU HABRU. STROMY ZNÁME JEHLIČNATÉ A LISTNATÉ. ROZEZNEJ NAŠE NEJČASTĚJŠÍ LISTNATÉ STROMY.



- A) HABR OBECNÝ
- B) JAVOR KLEN
- C) BUK LESNÍ
- D) LÍPA MALOLISTÁ
- E) DUB LETNÍ
- F) TRNOVNÍK AKÁT

Víte, že...

v Čimickém háji rostou převážně listnaté stromy - duby, buky a podobně.

Spolek *Čimis* se stará a chrání Čimický háj

V Čimickém háji se spolek Čimis stará o 56 ptačích budek, které čistí a opravuje. Instaluje krmítka a přikrmuje ptáky.

Postavil **naučnou stezku** včetně **sochy skřítky Čimiska**. Při tradičním úklidu spolek s dobrovolníky od roku **2013** odstranil z háje skoro **85 kubiků odpadků**.



**SBÍRKA
na DONIO**

Vydejte se za skřítkem Čimískem!



Přijďte se pobavit do Čimického háje v Praze 8, o který se stará spolek Čimis.

Čeká vás zábavná hra, kvízy a naučná stezka. Můžete projít:

- 10 zastávek naučné stezky o historii háje, rostlinách a zvířatech,
- 14 zastávek s Čimiskovým kvízem.

Na některých cedulích stačí načíst QR kód a odpovědět na otázku.

A pokud budete mít štěstí, možná objevíte i Čimiskův domeček v koruně stromu! ☺

Užijte si procházku a spoustu zábavy!

Socha skřítky Čimiska u hájovny

**Spolek se svým
sportovním klubem
orientačního běhu
sportuje také
v Čimickém háji.**



ČIMÍSEK JE TEĎ OPRAVDOVÝ!

Seznamte se s maňáskem Čimískem!

Skřítek Čimísek z Pohádek Čimického háje vyskočil z knížky rovnou k vám!

Čimísek je ručně vyrobený maňásek, který se skvěle hodí na dětskou ruku.

Každý kousek je originál a vznikl s velkou péčí.

- Ručně vyrobený maňásek
- Výška 39 cm
- Pro děti od 3 let
- Vhodný na dětskou ruku
- Jen omezené množství!
- **850 Kč**

**Čimísek má v háji
hřiště, sochu
i svůj domeček
na stromě.**

Chcete mít Čimiska doma?

Rodiče ho mohou objednat na emailu **cimis@email.cz**

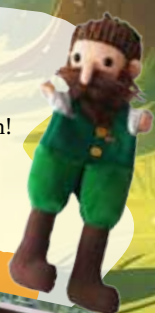
Teď si s ním můžete hrát, povídat si nebo si společně číst pohádky.

www.cimis.cz

**PODĚKOVÁNÍ
OKsystem**

Díky finanční podpoře OKsystem je Naučná stezka v Čimickém háji opět funkční
Spolek Čimis se stará o Čimický háj.

Máme dobrou zprávu! Spolek **Čimis opravil naučnou stezku v Čimickém háji**, jejíž cedule poničili vandalové.



STROMY, KTERÉ UZDRAVUJÍ

– Irena Křístková –

Děti, znáte knihu „Muž, který sázal stromy“ od spisovatele Jeana Giona? Vypráví o muži, který žil sám v pusté krajině. Každý den, bez ohledu na počasí, sázal stromy – celý svůj život. A víte, co se stalo? Pustina se pomalu proměnila v zelený les plný života.

Přála bych si, aby každá malá holčička i každý malý chlapeček mohli běhat a schovávat se ve stínu stromů, hrát si mezi nimi a objevovat tajemství lesa. Les totiž není jen místo pro hry – je to domov pro zvířátka, zdroj čistého vzduchu a klidné útočiště pro nás všechny. Pojďte se se mnou podívat na některé stromy, které rostou kolem nás – třeba i v Čimickém háji. Zjistíte, že mnoho z nich má léčivé účinky. Ukázu vám jen několik příkladů.

OLŠE LEPKAVÁ – sbíráme pupeny a listy, ze kterých si připravíme čaj. Pomáhá, když se potřebujeme pořádně vypotit, a navíc je i močopudný (pomáhá s odvodňováním organismu; díky tomu můžeme vylučovat z těla všelijaké škodliviny).

BRÝZA BÍLÁ – sbíráme listy, ze kterých si připravíme čaj, který je protirevmatický (zmírňuje bolesti a záněty kloubů a svalů), močopudný a dezinfekční.

LÍPA SRDČITÁ – sbíráme květy, ze kterých si připravíme čaj, který využíváme při nachlazení a virových onemocněních. Také snižuje krevní tlak, je potopudný, snižuje cholesterol, zpevňuje cévy a pomáhá při potížích s ledvinami.

DUB LETNÍ – sbírá se kůra, ze které se připraví nálev. Ten má dezinfekční a svíravé účinky, zastavuje krvácení a vnitřně působí proti průjmům a zánětům trávicího traktu.

Příprava nálevu: zalijete 1 čajovou lžičku sušené dubové kůry 250 ml vroucí vody a necháte louhovat 15 minut.

HLOH OBEČNÝ – sbíráme květy, ze kterých si připravíme čaj. Ten reguluje krevní tlak, zlepšuje činnost srdečního svalu, upravuje srdeční rytmus, zlepšuje průchodnost cév a zabraňuje kornatění tepen.

BEZ ČERNÝ – sbíráme květy, ze kterých si připravíme čaj. Má antibakteriální a antivirové účinky, pomáhá při chřipce, podporuje pocení, je močopudný a čistí krev.

SMRK ZTEPILÝ – sbíráme mladé výhonky, jehličí a šišky. Připravujeme



OSMi SMĚRKA

O	L	Š	E	R	V
T	D	Í	B	O	S
I	R	U	P	V	M
S	K	B	B	A	R
E	L	D	E	J	K
B	Ř	Í	Z	A	A

OSMISMĚRKA

Najdi v osmisměrce všechna slova označující stromy a písmena, která ti v osmisměrce zbydou, slož do jednoho slova a pošli jej do **10.10.2026** na email **malycetenar1@email.cz**
Po slosování správných odpovědí můžeš vyhrát krásnou audioknihu pohádek:
POHÁDKY Z ČIMICKÉHO HÁJE.

**Soutěž o AUDIO
KNIHU POHÁDEK**



výtažek, který se používá při nachlazení, kašli, bronchitidě (zánětu průdušek) a rýmě.

JINAN DVOULALOČNÝ – sbíráme listy, ze kterých si připravíme čaj. Příznivě působí na centrální nervový systém a krevní oběh, reguluje pružnost krevních cév a snižuje riziko vzniku krevních sraženin.

BUK LESNÍ – sbíráme pupeny, listy i kůru. Výluh z pupenů se používá při zánětech kloubů, otocích a nedostatečné činnosti ledvin. Nálev z pupenů mírní svědivé vyrážky a žvýkání čerstvých listů hojí afty.

JAVOR MLÉČ – sbíráme mladé listy a kůru. Připravujeme čaj, který pomáhá při horečce a zánětech mandlí. Odvar z kůry napomáhá vyhnat z těla roupy a hlísty.

JEDLE BĚLOKORÁ – sbíráme mladé výhonky, mladé šišky, jehličí i pryskyřici. Z nich můžeme připravit čaj, který odstraňuje ledvinové kameny, upravuje a detoxikuje organismus. Oleje a masti pomáhají při neuralgii, artritidě a revmatismu.

JÍROVEC MAĎAL – sbíráme květy, semena i plody. Výluh posiluje stěny cév, tlumí otoky, zejména lymfatických žláz, a pomáhá při potížích s křečovými žilami, hemoroidy, trombóze či nedostatečném prokrvení končetin.

TOPOL OSIKA – sbíráme pupeny (někdy i kůru a listy), ze kterých připravíme čaj. Působí močopudně a snižuje horečku. Zevně působí dezinfekčně a protizánětlivě, pomáhá při potížích s hemoroidy.

TŘEŠEŇ / VIŠEŇ – sbíráme plody, které obsahují vitaminy skupiny B a stopové prvky: jód, železo, hořčík a draslík. Konzumace třešní či višní reguluje hladinu kyseliny močové v těle, chrání klouby a pomáhá při artritidě. Působí proti průjmům a prospívají štítné žláze.

VRBA BILÁ – sbíráme kůru. Odvar pomáhá při nachlazení, bolestech hlavy, chřipce a angíně. Odstraňuje lupy i akné a používá se také proti plísni a některým parazitům.

Jak se připravuje odvar?

1. Sušené listy, pupeny nebo kůru vložte do hrnce se studenou vodou – obvykle 1–2 lžíce na 0,5 l vody.
2. Pomalu přiveďte k varu.
3. Na mírném ohni vařte zhruba 5–10 minut.
4. Sejměte z plotýnky, přikryjte a nechte ještě asi 10 minut dojít.
5. Poté sceďte.



Kosmetické využití stromů

- **Olše lepkavá** – pomáhá proti padání vlasů, reguluje lupy a zvýšenou tvorbu mazu. Pleťová maska z listů a pupenů čistí, napíná a prokrvuje.
- **Břiza bílá** – zvyšuje lesk a pružnost vlasů, čistí, uvolňuje póry a regeneruje.
- **Javor mléč** – rozemleté listy smíchané s medem můžeme použít jako masku na vyhlazení vrásek.
- **Jedle bělokorá** – koupele, oleje a masti s jedlovými výtažky mírní akné, vrásky, mykózy a proleženiny.



Poznej strom podle listu a plodu

olše lepkavá		
břiza bílá		
lipa srdčitá		
dub letní		
hloh obecný		
bez černý		
smrk ztepilý		
jinan dvouřadý		
buk lesní		
javor mléč		
jedle bělokorá		
jírovec maďal		
topol osika		
třešeň / višeň		
vrba bílá		

KNÍŽE VÁCLAV A JEHO BRATR BOLESLAV

– Martin Rezek –



Svatý Václav video

28. září si připomínáme výročí úmrtí svatého Václava, patrona české země. Je to Den české státnosti, kdy slavíme jeho statečnost a důležité místo v našich dějinách.

Vztah českého knížete Václava a jeho mladšího bratra Boleslava byl velmi napjatý a vyvrcholil jednou z nejznámějších událostí české historie. Bratři představovali dva odlišné politické i náboženské směry.

Politické a náboženské rozdíly

Václav preferoval mírovou politiku, udržování přátelských vztahů se Saskem a šíření křesťanství. **Boleslav byl naopak ambiciózní, razantní a nelíbila se mu Václavova podřízenost německému králi.**

Tragické vyvrcholení

Rozpory vyústily 28. září 935 ve Staré Boleslavi, kde byl kníže Václav zavražděn. Podle starých pověstí a legend stál za vraždou přímo Boleslav, který se tak chtěl zmocnit vlády (odtud jeho historický přídomek „Ukrutný“). Podle modernějších historických teorií však **možná šlo o nešťastnou náhodu, kdy Boleslav plánoval spor, ale jeho družinici situaci vyhrotili až k bratrovraždě.**

Následný smír

Ačkoliv Boleslav po bratrovi převzal vládu a vedl následně dlouhé války s Německem, o několik let později (kolem roku 938) sám nechal Václavovy ostatky slavnostně přenést do Prahy. Tím položil základ pro vznik Václavova kultu, jakožto svatého a hlavního patrona české země.



KOMIKS SVATÝ VÁCLAV

ILUSTRACE: PETR KLÍČEK

SCÉNÁŘ: MARTIN REZEK



PAMÁTNÉ STROMY

REPORTÉR
Honzin
MALÉHO ČTENÁŘE

– Jan Rezek –

Co jsou a co znamenají?

Památné stromy jsou zvláštní a chráněné stromy, které jsou něčím opravdu výjimečné. Mohou být velmi staré, obrovské, mít neobvyklý tvar, nebo se k nim váže pověst či historický příběh. Takové stromy mají vlastní ochranu, takže je nikdo nesmí poškozovat. V přírodě je poznáš podle tabulky se státním znakem, která říká, že jde o památný strom. Jsou to vlastně takoví „stromoví hrdinové“, kteří si zaslouží, abychom je chránili. Jsou po celé naší zemi a já nyní představím čtyři z nich, které se nacházejí v Praze 8 a Praze 9.

■ **Dub letní v Dolních Chabrech** - poblíž Horního rybníka. Tento strom je starý asi 165 let. Naposledy se měřil v roce 2016, a to měl 34 metrů. Tento strom patří mezi první památné stromy v Praze a dle informací místních obyvatel jej zasadil syn Martina Stejskala, majitele zámku ve Zdíbech.

■ **Spadlý dub letní - u hájovny v Čimickém háji.** Dnes zde můžeme vidět již jen jeho pozůstatky, ale ještě v loňském roce stál pevně u místní hájovny a byl domovem zdejšího puštíka obecného. Tento strom byl starý přibližně 300 let.

O Čimickém háji byla napsána knížka pohádek, ve které se právě na tomto stromě narodil skřítek Čimísek, strážce celého háje.

■ **Dub letní - za Čimickou hájovnou.** Je vysoký asi 32 metrů a starý cca 180 let. Obvod tohoto stromu je 355 cm. Umělec Jaroslav Turek tento strom zachytil na svém obraze, který namaloval v roce 1969.

■ **Lípa na Proseku - u kostela sv. Václava.** Je stará přibližně 175 let. Roste mezi kostelem a farou. Při rekonstrukci silnice v roce 2010 byl poškozen její kořenový systém, ale přesto stále roste.

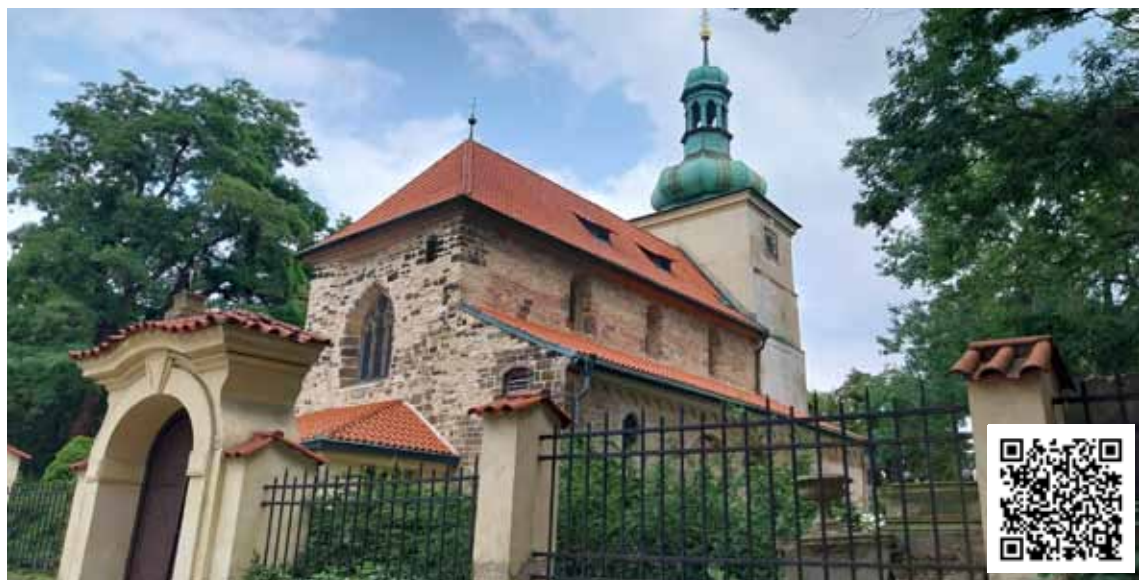
Památné stromy jsou důležité, protože jsou to **největší pamětníci přírody**. Některé **rostou stovky let a pamatují věci, které se učíme ve škole. Jsou domovem pro ptáky, hmyz i malé živočichy a pomáhají udržovat přírodu zdravou. Když chráníme památné stromy, chráníme vlastně celý kousek lesa kolem nich - jsou to takoví přírodní hrdinové, o které je potřeba pečovat.**



Dub letní v Dolních Chabrech



Spadlý dub letní - u hájovny v Čimickém háji



Přes QR kód se můžeš podívat na moji reportáž o těchto stromech natočenou přímo u nich.

BOUBÍNSKÝ PRALES LES, KTERÝ SI ŽIJE PO SVÉM

– Martin Rezek –

Představ si les, ve kterém lidé skoro 170 let nekácí stromy. Přesně takový je Boubínský prales na Šumavě. Je to jeden z nejznámějších a nejceněnějších přírodních lesů v České republice. Už v roce 1858 se lidé rozhodli, že tuto část lesa nechají růst tak, jak to zařídí sama příroda.

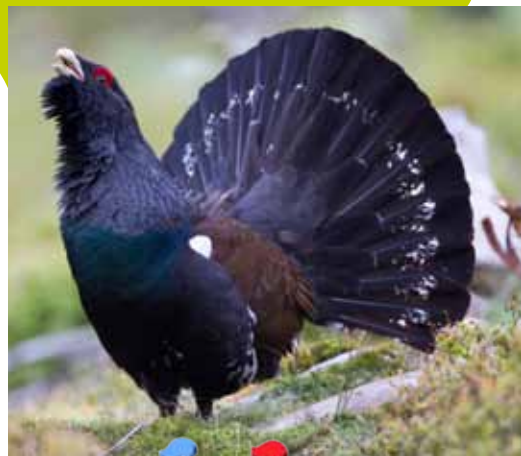
V Boubínském pralese rostou hlavně smrky, jedle a buky. Některé **stromy jsou staré i více než 400 let a dosahují výšky přes 50 metrů**. Když některý strom spadne, nikdo ho neodklidí. Jeho dřevo se postupně rozpadá a stává se domovem hub, brouků, ptáků i dalších drobných živočichů. Díky tomu je prales plný života.

■ **Král smrků byl obří strom v Boubínském pralese** – smrk ztepilý (*Picea abies*) **starý asi 440 let, vysoký jako sedmnáctipatrový dům (měřil 57,6 m)**. Jeho kmen měl obvod přes pět metrů a první větve začínaly až ve výšce, kam by nedosáhl ani žebřík hasičů (25 m). Strom ale postupně oslabil. Napadla ho houba václavka, která způsobila to, že byl vyhníly, a tisíce turistů, kteří mu udusali kořeny. Nakonec v roce 1970 při silné vichřici padl k zemi a jeho pád byl tak velký, že se vrchol zlomil hned třikrát. Díky němu se jádro pralesa později uzavřelo, aby se podobné příběhy už neopakovaly.

■ **Zajímavost:** V pralese žijí i vzácní ptáci, například tetřev hlušec, který potřebuje klidné a zachovalé lesy. Boubínský prales nám **ukazuje, jak vypadaly české lesy dávno předtím, než do nich začal člověk výrazně zasahovat**. Je to vlastně živé okno do minulosti, které stojí za to chránit.

Zdroj: Wikimedia Commons, David Palmer

■ **Tetřev hlušec** (*Tetrao urogallus*) je největší původní druh hrabavého ptáka v České republice a představuje symbol divoké horské přírody. Tento pozoruhodný pták dorůstá délky až jednoho metru a může vážit až šest kilogramů.



TLAM
games



SOUTĚŽ o deskovou hru V HÁJI

Napiš nám do **10.10.2026** na email **malyctenar1@email.cz** odpověď na otázku **JAKÉ STROMY PŘEVLÁDAJÍ V HÁJÍCH?** a po slosování správných odpovědí můžeš získat jednu ze dvou **deskových her V HÁJI** od firmy **Tlama games**.

Na výběr máš z těchto možností:

- A) LISTNATÉ**
- B) JEHLIČNATÉ**



Více k deskové hře: Hráči (2-4) se ujímají role výletníků, kteří procházejí rozlehlou, neustále se proměňující lesní stezkou, pozorují místní zvířata, sbírají lesní plody a sbírají houby. Hra je vhodná od věku 8+ a lze ji zakoupit na

www.tlamagames.com



vysloužilé elektrospotřebiče
NEPATŘÍ do komunálního
odpadu



ZDARMA
je můžete odevzdat
v prodejně elektrá

DODRŽUJTE PRAVIDLA

příroda vám to vrátí



seznam sběrných dvorů a míst
zveřejňuje obecní úřad (zde jsou
vyhlášeny i termíny mobilních svozů),
nebo na webu **www.elektrowin.cz**



ZDARMA
je můžete
odevzdat do
sběrného dvora

Víte že...



...pokud chcete předejít
ekologickému nebezpečí,
nepouštějte se do demontáže
žádného z elektrospotřebičů!



...za odložení elektrospotřebiče
do kontejneru nebo na černou
skládku vám hrozí pokuta
až do výše **20 000 Kč?**



...některé běžné domácí
elektrospotřebiče mohou obsahovat
látky **vážně poškozující zdraví**
a **životní prostředí!**

Děkujeme a gratulujeme!

Pokud dodržíme všechny tyto zásady, významně přispíváme
k ochraně životního prostředí a zdraví nás všech.



životní prostředí
– náš společný zájem

elektrowin
www.elektrowin.cz

NENÍ BÁBOVKA JAKO BÁBOVKA

– Jan Rezek (Honzini) –

REPORTÉR
Honzini
MALÉHO ČTENÁŘE

Mnoho mých kamarádů nesmí jíst mléčné výrobky a musí si dávat pozor na potraviny obsahující laktózu. O to to mají horší, pokud chtějí mlsat pečivo, koláče, bábovky a podobně, které mléko, nebo máslo také obsahují. Nemůžou, nesmí. Setkal jsem se ale s pekařem Zdendou, který peče výjimečné pečivo - bezlaktózové bábovky.

inzerce

1. Proč jste se rozhodl být pekařem?

K pečení jsem se dostal v roce 2020 během sledování pořadu **Peče celá země**, kde v prvním díle pekli bábovky. Pečení mě natolik nadchlo, že jsem začal doma zkoušet vlastní recepty. Od dětství navíc nesmím veškeré mléčné výrobky, a tak jsem hledal způsob, jak si upéct poctivou bábovku, kterou budu moci jíst i já. Postupně jsem recepty zdokonaloval a zjistil, že podobný problém řeší spousta dalších lidí. Z koníčku se stala vášně a dnes

Foto: Zdeněk Dědek

peču ve své malé řemeslné pekárně na Kladně.

2. Proč pečete hlavně bábovky a v čem jsou Vaše bábovky výjimečné?

Bábovka je pro mě symbolem domova, pohody a poctivého domácího pečení. Chtěl jsem dokázat, že i bábovka připravená bez **mléka a másla** může být krásně vláčná, voňavá a plná chuti.

Dnes nabízím více než **17 druhů bezlaktózových domácích bábovek** – od klasické citronové nebo čokoládové až po originální příchutě. Každou pecu ručně z kvalitních surovin podle vlastních receptur. Mým cílem je, aby si na bábovce pochutnal opravdu každý – nejen lidé, kteří se musí vyhýbat mléčným výrobkům, ale i jejich rodina a přátelé.

3. Kde lze Vaše bábovky sehnat? Mohu si je nechat poslat domů?

Ano. Bábovky si můžete objednat přímo na mém e-shopu **www.zdendovdobroty.cz**, kde nabízím **velké bábovky o hmotnosti 800g, ale také i malé bábovky o hmotnosti 400g**.

Po domluvě je také pravidelně rozvážím zákazníkům až domů. Určité druhy menších bábovek (**400g bábovky**) jsou dostupné také na **Rohlik.cz** a moje bábovky najdete i ve vybraných kavárnách a dalších prodejnách v Praze a na Kladně.

Mým přáním je, aby si lidé, kteří nemohou mléčné výrobky, mohli bez obav dopřát poctivou domácí bábovku a nemuseli dělat kompromisy v chuti. ☺



Zdendovy dobroty!

Bezlaktózové domácí bábovky
Od Zdendy

- Pečeme bez mléka a másla
- Více než 17 druhů bábovek
- Domácí recept a kvalitní ingredience

+420 774 350 550
info@zdendovdobroty.cz

  Zdendovy dobroty
www.zdendovdobroty.cz




SOUTĚŽ

o Zdendovy dobroty - BĀBOVKY

Najdi, které ingredience na obrázku v pekárně nejsou. Správnou odpověď nám napiš **do 10.10.2026** na email **malycytenar1@email.cz** a po slosování správných odpovědí **můžeš vyhrát** jednu ze tří výborných **Zdendových bezlaktózových bábovek**.

soutěž o Hurvínkův žeton a lístky do Divadla Spejbla a Hurvínka



inzerce

Ze dřeva umí lidé vyrobit mnoho předmětů či uměleckých děl. Truhlář dokáže postavit pergolu či nábytek. Dřevořezbář dokáže vytvořit umělecká díla, nebo třeba loutky. Nejznámější česká dřevěná loutka, Hurvíněk, letos slaví 100 let.

Roku 1920 se v Plzni narodil pan Spejbl, kterého podle návrhu loutkoherce Josefa Skupy vyřezal Karel Nosek. Stvořitelé loutce nadělili hlavu holou jako koleno, veliký nos, ještě větší uši a vypoulené oči. Zpočátku byl Spejbl divadelním partnerem populárního Kašpárka a jeho nevděčnou rolí se stala karikatura omezeného maloměstáka. Obě postavy se však k sobě příliš nehodily a hry s osamocným Spejblem také nebyly to pravé ořechové. Potřebné oživení přinesla až Spejblova zmenšená a technicky dokonalejší verze, která přišla na svět roku 1926. Nové loutce s blondatou čupřinou, která koulí očima, se zprvu říkalo Spejblátko. Byla velkoměstským chvastounem, ale časem přijala úlohu Spejblova nezbedného synka a dostala jméno Hurvíněk. Rošťák, který si ze svého starostlivého tatuldy tropí žerty, obohatil hry o osvědčený mezigenerační spor a rázem bylo zaděláno na fenomenální úspěch. Od té doby uplynulo celé jedno století...

Tentokrát hrajeme o KOLOROVANÝ VÝROČNÍ ŽETON HURVÍNEK 100 LET A LÍSTKY do Divadla Spejbla a Hurvínka v Praze 6

Popis produktu:

Hurvínkův narozeninový žeton je zasazen do tematického balení. Na reverzní straně kolorovaného žetonu, který je dílem medailérky Ludmily Kracíkové, DiS., najdete Hurvínka, který křepčí po boku své kamarádky Máničky. Na aversní straně pak oslavence doprovází jeho tatulda Spejbl. Kompozici averzu dotvářejí texty HURVÍNEK, 100 LET, 1926–2026.

JAK HRÁT?

Děti na obrázku jsou v řezbářské dílně, kde objevily rozpracovanou novou dřevěnou loutku. Chtějí zjistit jméno řezbáře, který ji vyrábí. Vědí, že každý řezbář z této dílny používá při své práci jiný počet řezbářských dlát a že na loutce pracuje pouze jeden řezbář. Řezbář Josef používá tři dláta, Karel čtyři dláta, Petr šest dlát a Milan osm dlát.

Jak se tedy jmenuje řezbář, který na nové loutce pracuje?

Správnou odpověď pošli na email: **malycTENar1@email.cz** do **10.10.2026** a při slosování správných výsledků dne **11.10.2026** můžeš vyhrát jeden ze dvou balíčků (složený balíček: **pamětní žeton „Hurvíněk 100 let“ od České mincovny v ceně 290,- Kč a volné vstupenky do Divadla Spejbla a Hurvínka v ceně 290,- Kč**).

Poznámka:

Správnou odpověď si uschovej, budeš ji ještě potřebovat později.



Návštěva v Zoo Praha

PŘÍRŮSTKY V ZOO



– Martin Rezek –

Foto: Petr Hamerník, Zoo Praha

Zdroj: Filip Mašek, Zuzana Böhmová, Zoo Praha

Koťata karakalů

V květnu se narodila v Zoo Praha dvě koťata karakalů (Caracal caracal). Přišla na svět pod širým nebem, navíc za deště. První mláďata nového chovného páru ale projevila tuhý kořínek a dnes spolu dovádějí před zraky návštěvníků ve venkovní expozici Pavilonu šelem a plazů. Péči své matce, prvorodiče, neusnadňují – často se jí totiž rozeběhnou na opačné strany. Kromě mléčné stravy si už koťata začínají pochutnávat na oblíbené potravě dospělých – křepelkách, potkanech či králících.



První osinák africký

V Rezervaci Dja přišlo v pondělí 1. června na svět mládě osináka afrického – bodlinateho obyvatele pralesů s chřestícím ocasem. První mládě tohoto zdánlivě nenápadného hlodavce narozené v Zoo Praha je tou nejlepší odměnou chovatelům za jejich péči a úsilí.

Osináci afričtí (*Atherurus africanus*) patří mezi nejzajímavější hlodavce afrického kontinentu. Tito příbuzní dikobrazů obývají deštné pralesy a galeriové lesy západní a střední Afriky, od Guineje až po Keňu a Tanzanii. Přestože se vyskytují i ve vysokých nadmořských výškách až do 3 000 metrů, zůstávají díky svému nočnímu způsobu života pro mnohé tajemnými tvory.

Nejvýraznějším znakem osináků je ochranný pokryv z ostnů, které jsou na různých částech jeho těla odlišné – od měkkých ostnů přes ploché ostré ostny připomínající dýky až po nejdelší a nejhrubší ostny na zadní části těla, které jsou dlouhé až 90 mm. Naprostým unikátem je však osinákův ocas, který je zakončen trsem dutých, korálkovitých štětín, a kterým při ohrožení začne osinák rychle třást a vydávat chřestivý nebo šustivý zvuk. Tím se snaží nepřítele zastrašit.

Víte, že...

První pár osináků afrických přišel do **Zoo Praha již v roce 2007**, avšak prvního mláděte jsme se dočkali až letos.





Bludný kořen

Vyzkoušej si, proč lidé v lese bloudí

Najdi si bezpečné místo – třeba louku nebo velký dvůr. Zavři oči (nebo si je lehce zavaž šátkem) a požádej dospělého, aby tě hlídal (musí tě zastavit, pokud bys do něčeho mohl vrazit). Zkus ujít asi 20 až 30 kroků rovně.

Pak oči otevři. Šel jsi opravdu rovně?

Většina lidí zjistí, že se pomalu stáčí na jednu stranu. Když totiž nevidíme orientační body, je velmi těžké udržet přímý směr. Právě proto se lidé v lese mohou ztratit – a dříve věřili, že za to může bludný kořen.

Tento pokus prováděj vždy jen na bezpečném místě a pod dohledem dospělého.



EDA A KOMPAS



Víte, že?

Kompas je zařízení, které ukazuje na sever a tím pomáhá udržovat jeden směr a orientovat se v terénu.

RADOST Z BONSAJÍ ministromek nebo umění?

– Text a foto Jiří Tylš –

Název Bonsaj znamená v překladu z japonštiny „strom v misce“, když je vlastně složený ze dvou slov – bon, což je miska, a sai, což znamená strom.



První doklady o pěstování bonsají jsou z Číny zhruba před dvěma tisíci lety, odsud se toto umění dostalo do dalších asijských zemí a teprve mnohem později – až na přelomu 18. a 19. století i do Evropy. K nám do Českých zemí se ale dostalo ještě později, a to až po roce 1960.

Bonsaje jsou tedy vlastně stromy, keře, ale mohou to být jakékoliv rostliny, traviny či sukulenty, které jsou uměle upravovány, aby nevyrostly do svých obvyklých rozměrů, ale aby zůstaly malého vzrůstu. Tyto se pak pěstitelem upravují a ošetřují tak, aby na první pohled vypadaly jako opravdu zmenšený starý strom. Je to v dnešní době považováno za „umělecké dílo“, které je vytvářeno mnohokrát po dlouhá desetiletí s notnou dávkou uměleckého citění a trpělivosti.



V základě, kromě dalších variant, rozlišujeme bonsaje na venkovní a pokojové, když venkovní jsou určeny na celoroční pobyt venku, pokojové mohou být venku jen přes léto a na zimu je nutno je dát do tepla pokoje. U venkovních variant jsou rozšířeny také varianty „yamadori“, což je vlastně stromek, který je vzat přímo z přírody a pěstovaný jako bonsaj.

Pěstovat v dnešní době bonsaje je již snazší, jsou firmy a jejich odborníci, kteří jsou schopni vám dodat nejen různé velké bonsaje, ale i vám poradí s jejich pěstováním. A když se pěstiteli podaří vytvořit bonsaj, která lahodí oku, je to opravdu radost, která vás potěší při každém pohledu na ni po celý rok. A nemusí to být zrovna výstavní bonsaj, ale vypěstoval jsem ji já a mně se líbí...

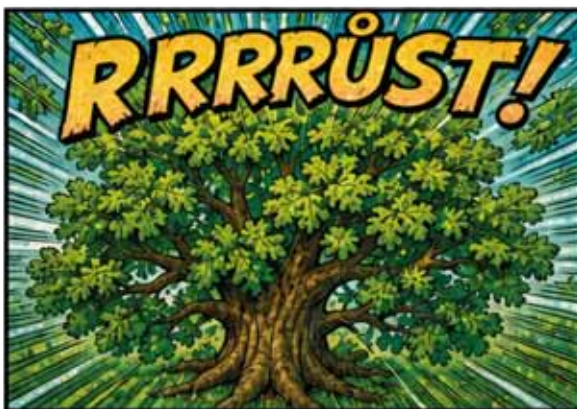


Víte, že...

Bonsaj je vlastně „živý obraz“, který se nikdy nedokončí. Bonsajový mistr tvaruje stromek jako sochu – ohýbá větve, zastřihuje je a vytváří tvar, který připomíná starý strom v přírodě. Ale na rozdíl od malby nebo sochy bonsaj pořád roste a mění se, takže je to umění, které se vyvíjí celý život.

Prof. Absolon a Hlaváček

Ilustrace: Miroslav Vega
Scénář: Martin Rezek



ÚKOL

Pan profesor chtěl vypěstovat malý stromeček – bonsaj. Na obrázcích níže je náčíní, které se používá k jejímu pěstování. Jedna věc ale mezi ně nepatří. Poznáš, která?



drát



míška s hlínou



metlička



rozprašovač



smetáček



stípací kleště

Správná odpověď: metlička

Vyrob si barevný les, který nikdy neopadá!

– Dita Studecká –

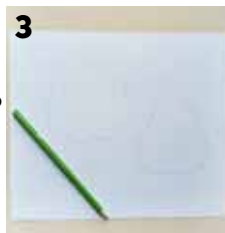


POTŘEBUJEŠ:

- nůžky
- ruličku od toaletního papíru
- tužku
- bílou křidu nebo bílý akrylový fix
- černý nebo hnědý fix
- pastelky, tempery nebo vodovky

POSTUP:

- **Příprav kmen** - Ustříhni ruličku od toaletního papíru na požadovanou výšku kmene.
- **Obarvi kmen** - Vybarvi ho hnědě a nakresli na něj bílé čárky nebo proužky, aby vypadal jako opravdová kůra.
- **Nastříhni kmen** - Do horní části ruličky udělej naproti sobě dva malé zářezy.
- **Nakresli korunu** - Na čtvrtku nakresli korunu stromu. Může být kulatá, šišatá, vysoká nebo široká.
- **Vystříhni korunu**
- **Vybarvi korunu** - Použij podzimní barvy – žlutou, oranžovou, červenou, hnědou nebo zelenou.
- **Přidej vzory** - Černým nebo hnědým fixem ozdob strom tečkami, spirálami, kolečky nebo větvičkami. Každý strom může být jiný.
- **Zasuň korunu** - Korunu zasun do zářezů a postav stromek na stůl.
- **Vyrob celý les!** Kolik různých stromů dokážeš vytvořit?



Kresby

**Výherci meziškolní soutěže
Namaluj Čimíška 2026**

**Výherce výtvarné soutěže
na téma MINERÁLY.**



1. místo - ZŠ Praha
- Dolní Chabry



2. místo – ZŠ a MŠ Doláková



3. místo – ZŠ a MŠ Na Slovance



Petr, 10 let

ZADÁNÍ NOVÉ SOUTĚŽE

Děti namalujte obrázky na téma: STROMY. Obrázky nám zašlete do 10.10.2026 na email:
malyctenar1@email.cz. Ze zaslaných obrázků bude vylosován ten, jehož autor získá výtvarné potřeby v hodnotě 200,- Kč. Při zasílání obrázků uveď svůj věk.



SOUTĚŽ
Děti
namalujte
obrázky

Herkules®

Herkules® KAM SE PODÍVÁŠ

Od prvního papírového letadla až po velkolepé modely. Herkules drží každý skvělý nápad pohromadě a inspiruje děti i rodiče ke společným chvílím plným tvoření, barev a nekonečné fantazie.

www.druchema.cz

Druchema®

Houbaření – české dobrodružství v lese

Houbaření je jedním z nejoblíbenějších českých koníčků. Každý rok vyráží do lesů tisíce lidí s košíkem a nožíkem hledat hříby, lišky nebo bedly. Věděl jsi, že Česká republika je ve světě proslulá svou houbařskou tradicí? Jen málokde chodí do lesa na houby tolik lidí jako u nás. Mnoho cizinců se tomu dokonce diví! Při houbaření ale platí důležité pravidlo – sbírej jen houby, které bezpečně poznáš. Když si nejsi jistý, nech je raději v lese. Houby jsou totiž důležitou součástí přírody a pomáhají stromům získávat z půdy vodu i živiny.

STROM

Anglicky: tree

Výslovnost: /tri:/

Zní jako: trí



KEŘ

Anglicky: bush

Výslovnost: /boʃ/

Zní jako: buš



LES

Anglicky: forest

Výslovnost: /'fɒrɪst/

Zní jako: foríst



HOUBA

Anglicky: mushroom

Výslovnost: /'maʃrʊ:m/

Zní jako: mašrům



BLACK DUCKS

BY
IGOR
ZAKOWSKI



SBÍRÁNÍ HUB JE MOJE VÁŠEŇ.



NĚKDO TU BYL, NIC NEZBYLO...



DOKONCE I TADY...



VZAL TO VŠECHNO? NEMOŽNÉ...



JE TO TADY!



WOW! TAK OBROVSKÉ, TAK HEZKÉ!



Líbí se ti čísla? Tak to spočítej!

?

DOPLŇ STROMOVOU ČÍSELNOU ŘADU

Jaká čísla patří do prázdných
rámečků na kmeni? Dopln
číselnou řadu.

KOLIK PTÁČKŮ ŽIJE NA STROMĚ?

Spočítej, kolik ptáčků žije na tomto stromě.
Některé vidíš právě odpočívát na větvi.
Další 4 ptáčci jsou schovaní mezi listy,
5 jich je v ptačích budkách, 7 odletělo
shánět potravu a 3 z nich se již nikdy
nevrátili.

Kolik jich celkem nyní žije na stromě?

SUDOKU
pro chytré
hlavičky

Sudoku

V každém řádku i čtverci
musí být každé číslo

(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9)
pouze jednou. Vyluštíš to?



6	9		1	2		5	3
			6				
	7		4	3		6	
3				4			
4		3		1		8	
6			5			2	4
	3	2	6		5		7
7				1			8
4	1		8	7		9	5

Řešení – číselná řada:

3 – 5 – 8 – 12 – 17 – 23 – 30 – 38 – 47

Pravidlo:

+2, +3, +4, +5, +6, +7, +8, +9

Řešení – kolik ptáčků:

5 + 4 + 5 + 7 - 3 = 18



POKUS: Jak starý je strom?

V lese nebo v parku můžeš narazit na opravdu staré stromy. Chceš ale zjistit, kolik let může mít strom, který se ti líbí, aniž bys ho musel třeba pokácet, nebo do něj vrtat? Stačí ti metr, tužka, kalkulačka a trocha matematiky!

Co budeš potřebovat

- krejčovský metr nebo provázek,
- pravítko,
- kalkulačku,
- tužku a papír.



Jak na to?

1. Najdi si strom, který tě zajímá.

2. Změř obvod kmene.

Obtoč metr kolem kmene ve výšce přibližně 1,3 metru nad zemí. Zapiš si obvod v milimetrech.

3. Vypočítej průměr kmene.

Obvod vyděl číslem 3,14 (to je číslo π). Tím získáš průměr kmene. $\text{Průměr} = \text{obvod} \div 3,14$

4. Vypočítej stáří stromu pomocí známého přírůstku stromů za rok (data v tabulce dle druhu stromu).



Průměr kmene vyděl číslem z tabulky.

Použiješ tak průměrný přírůstek pro daný druh stromu. Každý rok strom přidá na průměru jen pár milimetrů. Když známe, kolik mm za rok přirůstá, můžeme odhadnout stáří.

$$\text{STÁŘÍ} = \frac{\text{průměr v mm}}{\text{přírůstek v mm za rok}}$$

Příklad výpočtu u dubu

- Obvod kmene: 1500 mm
- Průměr kmene:

$$\text{PRŮMĚR} = \frac{1500}{3,14} = 480 \text{ mm}$$

U dubu vezmeme průměr přírůstku 2,5 mm za rok (dle dat v tabulce):

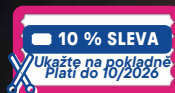
$$\text{STÁŘÍ} = \frac{480}{2,5} = 190 \text{ let}$$

Pozor! Není to úplně přesné, velikost kmene závisí na půdě, počasí, množství vody, světla i na tom, zda strom roste v lese, v parku nebo na zahradě.

Tabulka ukazuje orientační přírůstek průměru kmene za rok. Hodnoty jsou zjednodušené, aby se s nimi dobře počítalo.

Strom	Přírůstek průměru za rok (mm)
Smrk	3–5 (pro výpočet průměr = 4)
Borovice	2–4 (pro výpočet průměr = 3)
Jedle	3–5 (pro výpočet průměr = 4)
Dub	2–3 (pro výpočet průměr = 2,5)
Buk	2–3 (pro výpočet průměr = 2,5)
Javor	3–4 (pro výpočet průměr = 3,5)
Lípa	3–4 (pro výpočet průměr = 3,5)
Bříza	4–6 (pro výpočet průměr = 5)
Kaštan	3–4 (pro výpočet průměr = 3,5)

MUSEUM OF SENSES



Nejlépe hodnocené muzeum



POZNÁVEJ. PTEJ SE. OBJEVUJ.

NE OPISOVÁNÍM SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ, ALE HLEDÁNÍM TĚCH VLASTNÍCH.

Právě na této myšlence vznikl náš unikátní projekt Sense Quest Curriculum, nový vzdělávací program Muzea smyslů. Děti během návštěvy pozorují, experimentují & řeší úkoly přímo mezi exponáty.

Program vznikl ve spolupráci s učiteli & je připraven pro školy i rodiny, které věří, že největší radost z učení přináší vlastní objev.

✂ ODSTRĚHNĚTE 10% SLEVOU NA VSTUPNÉ (NAHOŘE) A PŘINEŠTE JI NA POKLADNU. OTEVŘENO DENNĚ 9:00–20:00





Něco pro zasmání

Pan učitel probírá se třídou minulý, přítomný a budoucí čas. Pak se zeptá:

„Když řeknu: V červenci jsou prázdniny a svítí sluníčko. Jaký je to čas, Pepíčku?“

„Ten úplně nejlepší!“ usměje se Pepíček.

Paní učitelka se ptá Pepíčka:

„Proč jsi odevzdal úplně prázdný papír?“

„Protože jste říkala, ať nakreslíme něco, co není vidět.“

Pepíček dostal poznámku, protože spal při vyučování.

Tatínek se ptá: „Proč jsi spal v hodině?“

„To proto, že ve mně dřímá talent!“

Učitel se ptá Pepíčka:

„Když Pavel závodí se třemi dalšími běžci, jaká je šance, že vyhraje?“

„Padesát procent.“

„Jak jsi na to přišel?“

„Buď vyhraje, nebo prohraje.“

Poezie

BOUBÍN

– Dagmar Rezková Dřímálová –

BOUBÍN, TO JE PRALES,
TURISTA TAM ZALEZ.
VSADIL SE ON O STOVKU,
ŽE BUDE HRÁT NA SCHOVKU.
KDYŽ NEBUDE NALEZEN,
TAK SE STANE VÍTĚZEM.

Hádanky

**Otec má tisíce synů, každému čepici zjedná,
a sobě nemůže.**

(Dub / žaludy)

Čtyři rohy, žádné nohy, chalupu to uzvedne.

(Hlemýžď)

Řešení z předchozích stran

6	9	4	1	7	2	8	5	3
1	8	3	5	6	9	7	4	2
2	7	5	4	8	3	1	6	9
3	2	8	9	4	6	5	1	7
5	4	7	3	2	1	9	8	6
9	6	1	7	5	8	3	2	4
8	3	2	6	9	5	4	7	1
7	5	9	2	1	4	6	3	8
4	1	6	8	3	7	2	9	5



Správná odpověď ze strany 11: B Správná odpověď ze strany 14: 1E, 2C, 3B, 4D, 5F, 6A



ČIMICKÁ ZAHRADA

Velký prostor pro vaše super oslavy.

Pronájem Čimické zahrady na:

- dětské oslavy
- narozeninové oslavy
- rodinné akce

KDE:
ulice Spádná 932/77,
Praha 8
(vedle Čimického háje)

CENA
od **250,-**
Kč/hod.

KONTAKT:
cimis@email.cz
Tel.: 608 339 338

DOBROVOLNÝ

ÚKLID ČIMICKÉHO HÁJE

20.09.2026

od 10:00 do 11:30

Sraz dobrovolníků je 20.09.2026
v 9:50 až 10:00 hod. u Čimického háje,
před budovou Hovorčovická 1713/22
v Praze 8.

Pojď nám pomoci i ty.

Pořádá:

Podporuje:

Cimis
www.cimis.cz



cimis@email.cz
T: 608 339 338



Ve spolupráci se správou
Čimického háje - Lesy hl.m. Prahy.

Chata Sloup

Sloup v Čechách

**UBYTOVÁNÍ PRO ŠKOLY
V PŘÍRODĚ NEBO VĚTŠÍ
SKUPINY RODIN S DĚTI**

**REKREACE U VODY V MÁCHOVĚ KRAJI.
VHODNÉ PRO SKUPINY DO 35 OSOB.**

**UBYTOVÁNÍ TEL.: 603 449 869
E-MAIL: CHATASLOUP@SEZNAM.CZ
WWW.CHATASLOUP.CZ**

ÚŽASNÝ KOMIKS ILLUSTRACE A SCÉNÁŘ: **ROMAN KLISKÝ**

ASTR

CHA! ČERNÉMU RYTÍŘI NIKDO NEUNIKNE!

TO VYPADÁ JAKO SKVĚLÝ KOMIKSOVÝ PŘÍBĚH.

UŽ JE SKORO MÁME!

JEDENÁCTÉ POKRAČOVÁNÍ.

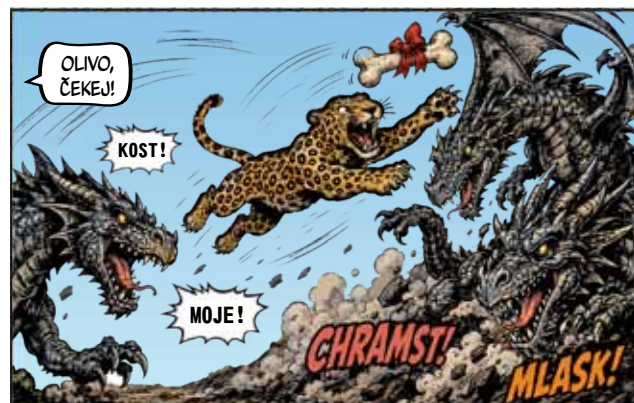
V PŘEDCHOZÍCH DÍLECH: ASTRO A LEILA BYLI VTAŽENI VESMÍRNÝM PORTÁLEM NA PLANETU NEEVIA. ZDE JSOU LEILA S PRINCEM ATHOSEM PŘEPADENÍ LÉTAJÍCÍMI DRAKY. MEZITÍM ASTRO A LORD BARLON UNIKAJÍ PŘED VOJÁKY ZLOVOLNÉHO CÍSAŘE ZENGA, KTERÉ VEDE ČERNÝ RYTÍŘ...

LEILA **ASTRO** **ČERNÝ RYTÍŘ**

STAR ALLIANCE

ROMAN KLISKÝ

A NYNÍ, MALÝ ČTENÁŘI, JIŽ NEVÁHEJ A ČTI DÁLE NÁŠ DOBRODURŽNÝ PŘÍBĚH NA NÁSLEDUJÍCÍCH STRÁNKÁCH!



ZA CHVÍLI JE
DOSTIHNEME!

DUS!

DUP!

DUS!

LANOVÝ MOST.
SNAD JE TO
ZDRŽÍ.

MÁME
JE!!!

CHA!

CHA!

JDEME S
PRO VÁS

TO NEVYPADÁ
DOBŘE!

ASTRO,
JESTLI RYCHLE
NĚCO NEVYMYSLÍŠ,
JSME ZTRACENI.

HRRR
NA NĚ!

ZKUSÍM
PŘEŘÍZNO
LANA!

AKTIVUJ
LASER.

TZZZ!

POVEDLO
SE!

POMOOOO!

KŘUP!



JSME
ZACHRÁNĚNI.

ААААА!

UAAAA!

STUJTE,
HLUPÁCI!

ДІДАНИ

UCH!

TO SNAD NE!

PŘIŠEL JSEM
O ARMÁDU!
ZATRACENÍ
REBELOVÉ.

PŘIVOLÁM JEZDCE
NA LÉTAJÍCÍCH
MANTÁCH.

TĚM UŽ
NEUNIKNOU.

TRUUU

AJAJ!

TO JE NĀ
KONEC!

MUSÍME
HLOUBĚJI DO